

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program működési modellje

2016	Előfizető intézmények száma: 148 db		Adatbázisok száma: 26 db		Éves összköltségvetés: nettó 2 918 269 522 Ft	
	A szolgáltatásban érintett intézmények száma	Teljes tagság arányában	A szolgáltatott adatbázisok száma	Teljes EISZ kínálat arányában	Szolgáltatás összértéke nettó Ft	EISZ éves költségvetés arányában
STRATÉGIAI CÉLOK						
a) Tudományos tartalomszolgáltatás a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára	105	71%	26	100%	2 813 265 122 Ft	96%
A program a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára nyújt hozzáférést elektronikus tudományos tartalmakhoz, un. nemzeti licenc vásárlásával. A résztvevő intézmények, mint előfizetői kör, önrész fizetésével hozzájárulnak az EISZ Nemzeti Programban való részvételükhöz, továbbá az adatbázisok felhasználási jogainak megszerzési költségeihez való hozzájárulással segítik a program megvalósítását.	Az EMMI Felsőoktatásért Felelős Államtitkársága 2016-ban 1 400 millió Ft értékben, céltámogatás formájában biztosít fedezetet a hozzá tartozó felsőoktatási intézmények számára. A céltámogatás terhére az EISZ adatbázisok előfizetési díjának önrész befizetései számolhatók el.		<u>Adatbázisok:</u> ACM Digital Library, Akadémiai Kiadó Folyóiratai és Szótárak, EBSCOhost, SciFinder, ArtSource, CABI, FSTA, ProjectMuse, Econlit, MathSciNet, Nature, Science Magazine, Science Direct, Scopus, MLA-LRC, JSTOR, LWW, Grove Art&Music, Cambridge UP, SpringerLink, JHCD, Web of Science		EISZ központi támogatás: 1 400 000 000 – áthozat 2015-ről => 1 252 751 558 (EISZ támogatás összege) EMMI támogatás: 1 400 000 000 Intézményi önrész: 160 513 564 (az intézmények tényleges megrendeléseinek függvényében változhat)	
b) Közművelődési feladatok ellátása az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára	148 (40)	100%	2	8%	105 004 400 Ft	4%
A program az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára nyújt hozzáférést magyar nyelvű tudományos, művelődéstörténeti és helytörténeti elektronikus tartalmakhoz, az információhoz való egyenlő hozzáférés érdekében és a digitalizált magyar kulturális örökség hozzáférhetővé tétele céljából. A digitális tartalmakhoz az intézmények <u>térítésmentesen férnek hozzá.</u>	Az EMMI Közművelődésért Felelős Államtitkárságán az EISZ Programtanács előterjeszti, hogy 2016-tól a közgyűjtemények önrész hozzájárulását az ADT+ adatbázis vonatkozásában fizesse a tagintézmények helyett		<u>Adatbázisok:</u> ADT+ (Arcanum Digitális Tudástár), Akadémiai Kiadó Szótársomagja		EISZ központi támogatás: 96 504 400 Közművelődési államtitkárság támogatása: 8 500 000 Intézményi önrész: 0	

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program stratégiai céljai és fő feladatai

1.

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program 2012-től a 1079/2012. (III. 28.) kormányhatározat alapján működik.

A 1079/2012. (III. 28.) kormányhatározattal a Kormány felkérte a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy az irányítása alatt álló köztestületi költségvetési szerv, az MTA Könyvtára közreműködésével lássa el az EISZ Nemzeti Program működtetésével kapcsolatos feladatokat. Egyidejűleg intézkedett 1 426 millió Ft költségvetési forrás átcsoportosításáról az MTA fejezetéhez, az MTA Könyvtára címén külön alcímen: 1 400 millió Ft szakmai feladat ellátására + 26 millió Ft működési költségre.

2.

A program stratégiai céljai:

a) Tudományos tartalomszolgáltatás a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára

b) Közművelődési feladatok ellátása az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára

3.

Operatív feladatok:

A program az MTA könyvtár és Információs Központ szervezetén belül az „EISZ Titkárság” osztályon működik.

Az osztály fő feladatai:

- intézményi előfizetői adatbázis létrehozása és folyamatos karbantartása
- kapcsolattartás a hazai és külföldi kiadókkal, tartalomszolgáltatókkal
- kedvezményes konzorciumi/nemzeti licenc árak kialakítása, tudományos adatbázisok előfizetése közbeszerzési eljárások keretében az előfizető intézmények javára
- a kiadói árak ismeretében intézményi önrészek számítása
- megállapodások kötése az előfizetői kör tagjaival, önrészek számlázása
- közvetítő szerep betöltése a szolgáltatók és a felhasználó intézmények között, folyamatos információszolgáltatás, technikai segítségnyújtás
- rendezvények: információs napok, tréningek, szakmai találkozók szervezése, ahol a szolgáltatói és felhasználói kör találkozhat egymással
- az előfizetői igények felmérése, ez alapján beszerzési terv és költségvetési terv készítése a következő évre
- szakmai együttműködés kialakítása és elmélyítése a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztállyal, különös tekintettel a nagy hivatkozási és tudománymetriai adatbázisok beszerzése és felhasználása tekintetében
- szakmai háttéranyagok készítése és az EISZ Programtanács rendszeres tájékoztatása
- részvétel a nemzetközi szakmai közösségek, fórumok és szövetségek munkájában, bekapcsolódás nemzetközi projektekbe (Open Access), kapcsolattartás a nemzetközi, illetve az Európai Unió országaiban működő nemzeti konzorciumvezető szervezetekkel (ICOLC)

BESZERZÉSI - KÖLTSÉGVETÉSI TERV 2016

A mellékelt táblázatokban 4 beszerzési - költségvetési terv található. A Programtanács feladata **egy tervezet elfogadása**, amely meghatározza 2016-ra az EISZ Titkárság operatív feladatait.

Fontos: A Programtanács résztvevői számára korábban megküldött 4 költségvetési tervezet adatai változtak! Ennek oka, hogy időközben néhány adatbázis esetében a kiadókkal kedvezőbb árat sikerült kialakítani 2016-ra vonatkozóan.

A tervezetek közös elemei:

- Az 1-4. számú tervek az EISZ jelenlegi adatbázis kínálatának megtartása, minden egyes adatbázis továbbszolgáltatása alapelvén készültek.
- A 2014 óta görgetett, 2015-re 185 millió Ft-ra duzzadt költségvetési hiány megszüntetése céljából a központi támogatás aránya a legtöbb adatbázis esetében jelentősen csökken. Ezért több adatbázis esetében a konzorcium felbomlása is megtörténhet. Fontos megjegyezni, hogy a pénzügyi deficit megszüntetése felelős gazdálkodás mellett, de a szakmai célokat is szem előtt tartva, leghamarabb 2017 végére lehetséges.
- A költségvetés minden esetben az átfogó, széles spektrumú adatbázisoknak nyújt magasabb támogatást (Science Direct, SpringerLink), a speciális tartalmak szakadatbázisai részesülnek alacsonyabb központi támogatásban (MathSciNet, Grove Art, Nature, Project Muse, stb.)

Tartalombővítés lehetőségei:

- Tartalombővítés magyar tartalmak beemelése által történik – az EISZ közművelődési feladatai ellátása érdekében. A 2000 óta ingyenesen szolgáltatott EBSCOhost adatbázis további térítésmentes szolgáltatása nem tartható fenn, hiszen az elmúlt 15 év használati statisztikai bizonyították, hogy a 90+ intézményből mindössze 30-35-nek van mérhető használata (belépés/böngészés, ill. letöltés). Ezt az adatbázist válthatja ki a magyar tartalmak szolgáltatása (ADT+, Akadémiai Kiadó Szótársumagja), amelyet a szolgáltatóknál történő egyéni előfizetések nagy száma és az igényfelmérés során kapott visszajelzések is megerősítenek.
- További kínálat bővítés lehetséges módja: az un. 100% önrészes adatbázisok beépítése az EISZ körbe. Ebben a modellben az EISZ Titkárság kedvezményes konzorciumi árat tud kialakítani a szolgáltatóknál és lefolytatja a közbeszerzési eljárást is, ami az eljárási díjon túl jelentős adminisztratív feladatoktól is mentesíti az előfizető intézményt. Az adatbázisra azonban nem tudunk központi támogatást biztosítani, így annak árát a tagok egymás közt megosztva, un. 100% önrésszel állják.(Brill, iEEE, IOP, SIAM, RSC)
- Annak érdekében, hogy már régóta jól működő konzorciumok ne dőljenek be, az 2. számú tervezet, csökkenti a támogatott adatbázisok kínálatát, néhány, az EISZ-be nemrég bekerült, támogatott adatbázist a 100% önrészesek közé sorolva. Ezáltal nem csökken az EISZ adatbázis kínálata, de megváltozik a támogatási struktúra. (Cambridge University Press, JHCD).

Hivatkozási adatbázisok (Web of Science, Scopus):

A hivatkozási adatbázisok esetében a Programtanács elvi döntése szükséges annak meghatározásához, hogy mindkét citációs adatbázist támogatással szolgáltassuk –e 2016-ban.

A hivatkozási adatbázisokat az EISZ előfizetői kör tagjai kétféle célból igénylik:

1. általános könyvtári használatra
2. MTMT-s adatátöltési jogosultság megszerzése céljából

A Programtanács elvi döntése, hogy az EISZ továbbra is mindkét adatbázist előfizeti és szolgáltató támogatással az intézményeknek, vagy pedig csak az egyiket támogatja (lásd 3. számú és 4. számú tervezetek).

Fontos megjegyezni, hogy idén az MTMT versenyeztetéssel választja ki a két nagy szolgáltató közül (Thomson Reuters – Web of Science, Elsevier – Scopus) azt, akitől adathalmazt vásárol meg 3 évet átfordó, nyílt közbeszerzési eljárás keretében! A tender beadási határideje és az eredményhirdetés időpontja: 2015. november 22.

A 3. és 4. számú tervezetekben megjelenő fő eltérés: vagy a Web of Science vagy pedig a Scopus részesüljön -e támogatásban? A nem támogatott hivatkozási adatbázis előfizetői köre a nagyarányú áremelkedés miatt valószínűleg megszűnik.